

Jokelan yläasteen valinnaisaineopas

SISÄLLYS

[1. Valinnaisuuden tehtävä](#)

[2. Mitä ovat taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit?](#)

[2.1. Jokelan yläasteen taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit](#)

[Musiikin valinnaiset tunnit](#)

[Kuvataiteen valinnaiset tunnit](#)

[Liikunnan valinnaiset tunnit](#)

[Kotitalouden valinnaiset tunnit](#)

[Monimateriaalinen käsityö](#)

[3. Mitä ovat muut valinnaiset?](#)

[3.1 Jokelan yläasteen muut valinnaiset](#)

[Yleisvalmennus \(urheiluluokan oppilaat\)](#)

[A2-kielet](#)

[B2-kielet](#)

[Ranska](#)

[Saksa](#)

[Italia](#)

[Bändikurssi](#)

[Metallityön perusteet](#)

[Puutöiden alkeet](#)

[Elektroniikan ihmeellinen maailma](#)

[Tekstiilikäsityö](#)

[Kotitalous](#)

[Laulukurssi](#)

[Lisää liikuntaa](#)

[Kuvataiteen lisäkurssi](#)

[Luonnontiede](#)

[Musiikki](#)

[Musikaaliturssi](#)

[Palloilukurssi](#)

[Tieto- ja viestintäteknikka](#)

[4. Valinnaisaineiden arviointi](#)

1. Valinnaisuuden tehtävä

Tämä valinnaisaineopas esittelee Jokelan yläasteen valinnaiset opinnot. Valinnaisten opintojen tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksiansa mukaisesti. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja. Minkään valinnaisaineen opiskelu ei ole edellytyksenä toisen asteen koulutukseen pääsemiselle, mutta niistä voi olla hyötyä jatko-opinnoissa.

Valintojaan yläkoululaiset pääsevät tekemään seitsemännen luokan keväällä, jolloin he valitsevat yhden valinnaisen taito- ja taideaineen valinnaiset tunneista (musiikki, kuvataide, liikunta, kotitalous, käsityö) sekä kaksi muiden valinnaisten tunneista.

On tärkeää, että oppilas miettii valintoja tehdessään aidosti **omia** kiinnostuksen kohteitaan ja tavoitteitaan. Kaverin valintojen seuraaminen ei ole järkevää senkään vuoksi, että ryhmä ei kuitenkaan välttämättä olisi kaverin kanssa yhteinen. Tehdyt ainevalinnat ovat sitovia.

2. Mitä ovat taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit?

Tuusulan kunnassa oppilaat valitsevat 7. luokan keväällä sen taito- ja taideaineen, jota he opiskelevat sekä kahdeksannella että yhdeksännellä luokallaan 2 vvt:ia kaikille yhteistä oppimäärää enemmän. Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit tarkoittavat, että oppilas valitsee taito- ja taideaineen (musiikki, kuvataide, liikunta, kotitalous, käsityö), jota opiskelee sekä 8.lla että 9.lla luokalla kaksi vuosiviikkotuntia kaikille pakollisen oppimäärän lisäksi.

Taito- ja taideaineen valinnaiset tunnit arvioidaan lukuvuosi- ja päättöarvioinnissa osana asianomaisen aineen pakollista kurssia. Taito- ja taideaineiden valinnaisiin tunteihin on tehty kunnan yhteiset opetussuunnitelmat, jotka muodostavat jatkumon kaikille yhteiselle oppiaineelle. Seuraavassa alaluvussa kerrotaan kyseisten tuntien koulukohtaisista sisältövalinnoista.

2.1. Jokelan yläasteen taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit

Musiikin valinnaiset tunnit

Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet. Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksia ja havaintojaan.

Kuvataiteen valinnaiset tunnit

Omia havaintoja, mielikuvia, tunteita ja ajatuksia ilmaistaan kuvallisin keinoin. Syvennetään tietoja ja taitoja kuvantekemisen eri tavoista, sekä tutustutaan uusiin. Lähtökohtana on oppilaiden omat kuvakulttuurit. Tutkitaan kuvallista kulttuuria meillä ja maailmalla, nyt ja eri aikoina sekä tutkitaan visuaalisten kulttuurien ilmiöiden merkityksiä. Tavoitteena on tukea oppilaan omaa, persoonallista tapaa ilmaista itseään. Tehtävät harjaannuttavat luoviin ratkaisuihin ja rohkaisevat oman mielipiteen ilmaisuun kuvallisesti. Kuvien avulla oppilaalla on mahdollisuus ottaa kantaa vallitseviin arvoihin.

Liikunnan valinnaiset tunnit

Tavoitteena kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Kurssilla harjoitetaan sekä fyysisiä- että taito-ominaisuuksia eri liikuntalajien avulla eri vuodenaikoina erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikkuminen ryhmässä kehittää myös sosiaalisia taitoja.

Kotitalouden valinnaiset tunnit

Kotitaloustunneilla harjoitellaan erilaisia kotitalouden hoitoon liittyviä taitoja yksin, pareittain ja ryhmässä. Opetuksessa edistetään käden taitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Oppilas saa kokea työn iloa, tuntea onnistumisen elämyksiä ja oppia asioita, joista on hyötyä jokapäiväisessä elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Oppilaat ovat tuntien suunnittelussa aktiivisesti mukana. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi.

Valinnaisessa kotitaloudessa tutustutaan muun muassa suomalaiseen ja kansainväliseen ruokakulttuuriin sekä juhla- ja tapakulttuuriin. Harjoitellaan laatimaan ja toteuttamaan omia ateriakokonaisuuksia arkeen ja juhlaan. Tuntien sisällöissä otetaan huomioon vuodenajat ja esimerkiksi kalenterivuoden juhlat. Oppitunneilla ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Monimateriaalinen käsityö

Käsityö tarjoaa tilaisuuden tutustua tekniikkaan ja kehittää omia kädentaitoja työturvallisessa työympäristössä. Käsityön opiskelu on hyvä pohja pyrittäessä kädentaitoja vaativiin ammatteihin. Tuotteet tulisi suunnitella huolellisesti ja mitoittaa tarkasti. Käsitöissä tutustutaan uusiin materiaaleihin ja niiden työstötapoihin. Käsityössä saa tietoa erilaisista työvälineistä, koneista ja laitteista. Kurssilla on myös mahdollisuus oppia uusia työtekniikoita ja kehittää omaa ongelmanratkaisutaitoa. Suunnittelun lähtökohdaksi on tiedon soveltaminen. Käsityö auttaa ymmärtämään nykyajan teknologiaa ja sen vaikutuksia omaan ympäristöömme.

Metallityön perusteet

Metallitöitä monipuolisesti ja omien taitotasojen mukaisesti

Puutöiden alkeet

Erilaisia puutöitä omien taitotasojen mukaisesti.

Elektroniikan ihmeellinen maailma

Pienet ja yksinkertaiset kouluelektroniikan työt.

Tekstiilikäsityö

Aikaisemmin opittujen taitojen pohjalta suunnitellaan ja valmistetaan esimerkiksi vaatteita, asusteita, neuleita ja kodintekstiilejä. Työn suunnittelu ja toteutus, työmenetelmien valinta ja harjoittelu sekä tietenkin valmistunut tuote on arvioinnin kohteena.

3. Mitä ovat *muut valinnaiset*?

Kunnan tuntijako määrittää, että muita valinnaisia on sekä kahdeksannella että yhdeksännellä luokalla neljä vuosiviikkotuntia. Valinnaisaineina voidaan tarjota yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useista aineista muodostettuja kokonaisuuksia.

A2- tai B2-kielet vievät muista valinnaisista kaksi vuosiviikkotuntia. Urheiluvalmennusluokalla opiskelu tarkoittaa, että oppilaan yksi muu valinnainen on kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla kaksi vuosiviikkotuntia vievä yleisvalmennus.

3.1 Jokelan yläasteen muut valinnaiset

Yleisvalmennus (urheiluluokan oppilaat)

2 vuosiviikkotuntia 8.lk ja 2 vuosiviikkotuntia 9.lk

Yleisvalmennuksen oppimisympäristöt sijoittuvat Tuusulan tarjoamiin liikuntapaikkoihin, yksityisiin liikuntatiloihin ja koulun liikuntasaliin. Tavoitteena laajentaa opetuksen oppimisympäristöjä myös oppilaiden omiin harrastusympäristöihin.

Opetuksessa pyritään valmennukselliseen lähestymiseen, jossa urheilija on toiminnan keskiössä.

Opetuksen erityispiirteinä ovat mm. oppilaiden suunnittelemat ja toteuttamat oppilasharjoitukset.

Oppilaat yhdessä opettajan kanssa päättävät oppilasharjoituksen aiheen, joista oppilaat muodostavat oman oppilasharjoituksensa. Oppilasharjoitusten aiheet vaihtelevat eri fyysisten ominaisuuksien kehittämisen osa-alueilla

Työtapoja ovat luennot, oppitunnit ja yhdessä liikkuminen.

Tavoitteet 8.lk:

Yleisvalmennus-oppiaineen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaan motorisia taitoja, kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja tukea oppilaan oman lajin perus- ja laji-taitojen kehittymistä. Oppiaineen tavoitteena on myös tutustuttaa oppilaat erilaisiin urheilulajeihin.

Sisällöt 8.lk:

Yleisvalmennus-oppiaineessa oppilaita kannustetaan ja ohjataan urheilijaksi kasvamisesta.

Oppiaineessa opetetaan fyysisen kehittymisen perusteet ja liikuntafysiologian peruskäsitteet.

Oppiaineessa oppilaat saavat perusteita ryhmän ohjaamiseen sekä liikuntaharjoitusten suunnitteluun.

Tavoitteet 9.lk:

Yleisvalmennus-oppiaineen tavoitteena on vahvistaa oppilaan motorisia taitoja, kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja tukea oppilaan oman lajin perus- ja lajitaitojen kehittymistä. Oppiaineen tavoitteena on kehittää oppilaan ryhmän ohjaustaitoja.

Sisällöt 9.lk:

Yleisvalmennus-oppiaineessa kannustetaan ja lisätään oppilaan itseohjautuvuutta urheilijaksi kasvamisessa.

Urheiluvallennusluokan oppilaat pääsevät myös ohjaamaan alakoululaisia

liikuntaryhmiä. Oppiaineen sisältöihin kuuluvat liikuntafysiologian perusteet ja liikuntabiologian alkeet.

A2-kieliet

Jos oppilas on alakoulussa valinnut A2-ranskan tai A2-saksan, jatkuu sen opiskelu yhtenä valinnaisaineena yläkoulun loppuun. A2-kielen opiskelijat valitsevat siis vain yhden valinnaisen muut valinnaiset aineet -kohdasta.

B2-kieliet

Opiskellaan tavallisimpia kielen käyttötilanteita: esim. tervehtiminen, esittäytyminen, ostotilanteet, puhelimesta keskustelu, tien kysyminen ja neuvominen. Käydään läpi kielen perusrakenteita.

Harjaannutetaan kaikkia kielen osa-alueita: tekstin- ja kuullun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista. Runsaasti ääntämis- ja puheharjoituksia.

Ranska

Ranskan tunneilla opetellaan perusanastoa ja käsitteitä sekä tutustutaan ranskaa puhuvien maiden kulttuureihin ja elämänmuotoon. Kurssilla yritetään herätellä ja vahvistaa oppilaan kielellistä päättelykykyä, uteliaisuutta ja monikielisyyden kehittymistä. Häntä ohjataan löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Tunneilla tehdään paljon pari- ja pienryhmätyötä sekä opitaan yhdessä erityyppisissä oppimisympäristöissä. Mahdollisuuksien mukaan tunneilla hyödynnetään pelillisyyttä, musiikkia ja draamaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä.

Saksa

Tavoitteena on tutustua saksan kielen perussanastoon ja käsitteisiin sekä saksan kielialueen kulttuuriin ja elämänmuotoon ja kartuttaa käyttökelpoista kielitaitoa. Opinnoissa tuetaan oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä. Oppilasta rohkaistaan tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Häntä ohjataan löytämään itselleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Mahdollisuuksien mukaan tunneilla hyödynnetään pelillisyyttä, musiikkia ja draamaa. Oppilaille pyritään tarjoamaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, on tarjolla tukea ja vastaavasti nopeasti edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville opetus tarjoaa haasteita.

Italia

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Mahdollisuuksien mukaan tunneilla hyödynnetään pelillisyyttä, musiikkia ja draamaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Heille pyritään tarjoamaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Tavoitteet ja sisällöt 8.-9.lk:

Tavoitteena on tutustua italian kielen alkeissanastoon ja peruskäsitteisiin sekä italian kielen puhujien kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä. Oppilasta rohkaistaan tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä näkemään italian taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista. Oppilasta ohjataan löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

Bändikurssi

Tavoitteet 8.lk ja 9.lk:

Kehitetään ja syvennetään oppilaan taitoja soittaa eri bändisoittimia.

Sisällöt 8.lk ja 9.lk:

Ohjelmisto rakentuu eri musiikkityylien ja aikakausien keskeisistä kappaleista. Oppilas tutustuu eri bändisoittimiin ja kehittää osaamistaan oman lähtökohdan mukaan haluamallaan soittimilla. Kurssilla harjoitellaan myös äänenkäyttöä ja mikrofoni tekniikkaa.

Metallityön perusteet

Metallitöitä monipuolisesti ja omien taitotasojen mukaisesti.

Puutöiden alkeet

Erilaisia puutöitä omien taitotasojen mukaisesti.

Elektroniikan ihmeellinen maailma

Pienet ja yksinkertaiset kouluelektroniikan työt.

Tekstiilikäsityö

Aikaisemmin opittujen taitojen pohjalta suunnitellaan ja valmistetaan esimerkiksi vaatteita, asusteita, neuleita ja kodintekstiilejä. Työn suunnittelu ja toteutus, työmenetelmien valinta ja harjoittelu sekä tietenkin valmistunut tuote on arvioinnin kohteena.

Kotitalous

Kotitaloustunneilla harjoitellaan erilaisia kotitalouden hoitoon liittyviä taitoja yksin, pareittain ja ryhmässä. Opetuksessa edistetään käden taitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Oppilas saa kokea työn iloa, tuntea onnistumisen elämyksiä ja oppia asioita, joista on hyötyä jokapäiväisessä elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Oppilaat ovat tuntien suunnittelussa aktiivisesti mukana. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi.

Valinnaisessa kotitaloudessa tutustutaan muun muassa suomalaiseen ja kansainväliseen ruokakulttuuriin sekä juhla- ja tapakulttuuriin. Harjoitellaan laatimaan ja toteuttamaan omia ateriakokonaisuuksia arkeen ja juhlaan. Tuntien sisällöissä otetaan huomioon vuodenajat ja esimerkiksi kalenterivuoden juhlat. Oppitunneilla ohjataan oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Laulukurssi

Tavoitteet 8.lk ja 9.lk

Äänenkäytön sekä laulutaidon kehittäminen.

Sisällöt 8.lk ja 9.lk

Laulettava ohjelmisto rakentuu eri musiikkityylien ja aikakausien keskeisistä kappaleista oppilaita kuunnellen. Mahdollisuus myös yhtyelauluun. Kurssilla harjoitellaan myös mikrofoni tekniikkaa.

Lisää liikuntaa

Monipuolista liikuntaa mahdollisimman monenlaisessa ympäristössä vuodenvierailuun. Kurssin sisältö suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Sisältää mahdollisia vierailuja eri kohteisiin.

Tavoitteet 8.- ja 9.lk:

Ryhmytyminen, eri liikuntalajeihin tutustuminen ja lajitaitojen syventäminen, oppilaiden vetämät opetustuokiot

Sisällöt 8.- ja 9.lk:

Palloilulajit, kestävyysliikunta, voimaharjoittelu, rytmiliikunta ja tanssi, eksoottiset lajit (esim. kiipeily)

Kuvataiteen lisäkurssi

Kurssin sisältö ja työtavat rakennetaan oppilaiden kiinnostuksen mukaan niin, että tavoitteena on pitkäjänteinen työskentely ja tutkiva taideoppiminen. Työskennellään monipuolisesti erityyppisten tehtävien parissa siten, että ymmärrys taiteesta laajenee ja kyky taiteen arvostamiseen kehittyy. Oppilas rohkaistuu oman kuvallisen mielipiteen ilmaisussa.

Luonnontiede

Luonnontieteen valinnaisaineessa syvennetään biologian, kemian, fysiikan ja matematiikan sisältöjä erilaisten projektien kautta. Työmenetelmissä painotetaan kokeellista työskentelyä sekä harjoitellaan erilaisia mittausmenetelmiä. Aihepiirit vaihtelevat 8. luokalla ihmisen biologiasta molekyyli-gastronomiaan sekä 9. luokalla arkkitehtuurista raketteihin oppilaiden mielenkiinnon mukaan. 9. luokalla on mahdollista suorittaa lukion ensimmäinen yhteinen matematiikan kurssi yhteistyössä Tuusulan lukion kanssa.

Musiikki

Tavoitteet 8.lk ja 9. lk:

Syvennetään oppilaan musiikillista osaamista laulaen, soittaen ja kuuntelemalla musiikkia sekä kehitetään oppilaan vuorovaikutustaitoja yhteismusisoinnin avulla.

Sisällöt 8.lk ja 9.lk:

Ohjelmisto rakentuu eri musiikkityylien ja aikakausien keskeisistä kappaleista. Opetuksessa hyödynnetään musiikkiteknologiaa mahdollisuuksien mukaan.

Musikaaliturssi

Kurssi toteutetaan yhteistyönä draaman ja musiikin kanssa.

Tavoitteet 8.lk ja 9. lk:

Musikaaliesitys. Oppilaiden vahvuudet ja lähtötaso huomioidaan.

Sisältö: käsikirjoittaminen, säveltäminen, sovittaminen, äänenkäyttö, laulaminen, soittaminen, puvustus, lavastus, vierailukäynnit esim teatteri, esityksen valmistelu ja toteutus

Palloilukurssi

Oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet:

Oppimisympäristöihin vaikuttavat vuodenaikojen vaihtelu. Kurssin sisältö suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Tavoitteet 8.lk ja 9.lk:

Ryhmäytyminen, oma-aloitteisuus, lajitaitojen syventäminen

Sisällöt 8.lk ja 9.lk:

Jalkapallo, pesäpallo, tennis, ultimate, jääkiekko, kaukalopallo, frisbeegolf, salibandy, futsal, sulkapallo, koripallo, pöytätennis, keilailu.

Tieto- ja viestintäteknikka

Valinnaisaineessa syvennetään oppilaiden tieto- ja viestintäteknikkaosaamista. Huomioidaan oppilaiden lähtötaso, kiinnostuskohteet ja tulevien jatko-opintojen tarpeet.

Tieto- ja viestintäteknikan valinnaiskursissa harjoitellaan erilaisten ohjelmiston ja sovelluksen käyttöä. Mm. tekstinkäsittelyä, taulukkolaskentaa, esitysgrafiikkaa. Tutustutaan algoritmiin ja kehitetään ohjelmointitaitoja. Jatkovasti harjoitellaan hakutaitoja. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijoita suoriutumaan kokonaisesta prosessista **itsenäisen ja omatoinen työskentelyn kautta**.

8.lk:

Perehdytään ohjelmistojen ja sovellusten uusiin ominaisuuksiin. Aiheet voidaan valita oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Ohjelmoidaan opiskelijoiden lähtötason mukaan.

9.lk:

Tavoitteena on syventää tietoja ja taitoja oppilaiden oman kiinnostuksen mukaan sekä valmistaa tuleviin jatko-opintoihin. Ohjelmoidaan opiskelijoiden lähtötason mukaan.

4. Valinnaisaineiden arviointi

Taito- ja taideaineen valinnaiset tunnit arvioidaan osana kaikille yhteistä oppiainetta eli **niistä ei tule erillistä omaa arvosanaa lukuvuosi- tai päättötodistukseen!** Taito- ja taideaineiden valinnaisten tuntien arviointi siis yhdistyy kaikille yhteisen oppiaineen arviointiin, jolloin kyseisestä oppiaineesta tulee yksi yhteinen arvosana.

Muu valinnainen arvioidaan aina omana oppiaineenaan. Kun muu valinnainen muodostaa yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, se arvioidaan **numeroin lukuunottamatta seuraavia aineita, joista tulee hyväksyty/hylätty-merkintä: Mun elämä, englantia ja ruotsia digitaalisesti, luonnontiede**.